



Lärandepromenad i Nykil

– Idéer och synpunkter på utvecklingen av nykilsbygden

2017-05-30



Linköpings
kommun



Eklunden, Nykil.



Lärandepromenaden genomfördes i samverkan mellan Geografiska utskottet väst (ordförande Kim Öhman) och Landsbygdsgruppen (ordförande Rebecka Hovenberg).

**Författare: Lars-Åke Gustafson och Maria Sjöberg
Alla foton: Lars-Åke Gustafson**

1. Bakgrund

I kommunens handling ”Övergripande mål – fokusområden – för kommunstyrelsen i budget 2016” anges under rubriken ”Utveckling” en rad prioriterade aktiviteter. En sådan aktivitet (för landsbygdsutveckling) är att införa ”förbättringspromenader”, senare kallade ”lärandepromenader” i tätorter på landsbygden. En första sådan genomfördes i Askeby den 10 december 2016 och den andra i Nykil den 30 maj 2017.

2. Syfte

Syftet med lärandepromenader är att skapa lärande dialoger om vilka problem, hinder, möjligheter och kreativa idéer som finns för att utveckla landsbygden lokalt och kanske även i vidare mening.

3. Genomförande

Tjänstemän och politiker träffar byalags- och föreningsrepresentanter från en avgränsad bygd eller mindre ort. En promenad genomförs tillsammans där idéer om utvecklingsmöjligheter bryts.

Avsikten med promenaden är *inte* att åstadkomma krav- och önskelistor utan att tillsammans diskutera hur bygden kan utvecklas, vilka resurser som skulle krävas, vem som skulle kunna bidra med vad etc. Möjligen kan någon konkret idé mejslas fram att arbeta vidare med.

Inbjudan till promenaden i Askeby riktades till föreningar och verksamheter i och omkring orten. När det gäller promenaden i Nykil gjordes en öppen inbjudan via affisering, e-post och genom telefonkontakter till boende, föreningar och verksamma på orten.

Avrapporteringar av promenadens resultat kommer att ske i kommunens Landsbygdsgrupp (leds av två politiker med 16 medborgarrepresentanter från de fyra geografiska utskotts-områdena), kommunfullmäktiges geografiska utskott väst, samt i kommunstyrelsen. Föreliggande idédokument kommer också att, förutom kultur- och fritidsförvaltningen och teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen som också närvarade, delges utbildningsförvaltningen och omsorgs- och äldreförvaltningen.

4. Kort beskrivning av Nykil

Nykil är en tätort belägen 20 km sydväst om Linköping. Redan på 1200-talet byggdes en stenkyrka i samhället. Nykil utgör en serviceort för ett större omland, med en ökande befolkning. Idag bor det 332 invånare i tätorten. Sammanlagt finns det 1 308 personer i nykilsbygden när omlandet inkluderas. Ytterligare 674 personer bor i närområdet Gammalkil. Nykil har ökat med 10 personer sedan 2010. Hela omlandet Nykil-Gammalkil har ökat med 39 personer. Viss nybyggnation sker och ytterligare är planerad.

På orten finns en del offentlig service så som skola, förskola, servicehus och vårdboende samt kyrka och pastorsexpeditionen, vilket gör att det även finns viss dagbefolkning i byn. Nykil erbjuder ett visst antal lägenheter som gör det möjligt för äldre att bo kvar i byn. I skolan går ca 120 elever i årskurs F (förskoleklass) till årskurs 6. Man erbjuder också fritidsverksamhet. Flera aktiva föreningar finns. I samhället finns också livsmedelsbutiken Handlar'n, som utgör ett nav i byn. Fiberbaserat bredband är utdraget. Även kollektivtrafik finns, med ett tiotal turer per dygn i båda riktningarna, på vardagarna. Det är mindre än 4 kilometer till en kommunal badplats i Lillsjön.

5. Lärandepromenaden i Nykil den 30 maj 2017

Aktivitet	Bild	Reflektioner
Samling		Gruppen för Lärandepromenaden bestod av följande politiker; kommunalråd Rebecka Hovenberg (MP), ordföranden i geografiska utskotten Väst Kim Öhman (S), vice ordförande Elmer Jansson (M), utskottsledamöterna Lotta Bäckman (S), Gösta Gustavsson (C), Sharmineh Kakoulidis (MP) och Eva Lindblad (V). Från nykilbyden hade 16 boende och verksamma slutit upp. Även tjänstemän från kommunledningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen samt miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen deltog. Promenaden genomfördes med hjälp av en moderator; Anders Lindkvist.
1. Planlagt område utan byggnation	  	Första stoppet under promenaden var vid korsningen Uljebergsvägen/ Visättersvägen. Vid en markyta har det enligt översiktsplanen avsatts mark för bebyggelse, men ingen byggnation har påbörjats. Ett problem som belystes är avsaknaden av mindre hyreslägenheter, bl a för äldre personer som önskar lämna sina hus. De mindre lägenheter som finns i den gamla skolan räcker inte till. Behovet av lägenheter finns även för medelålders och yngre personer. Fanns det fler lägenheter kunde flyttkedjor startas och fler kunde få bostad i Nykil. En boende påtalade att även studenter och anställda i Mjärdevi och på Linköpings universitet skulle kunna ha ett intresse av bostad på orten (en kvarts bilväg). Frågan om en busslinje förbi Mjärdevi väcktes. En fråga som också kom upp var priset på de nya villatomterna. De uppgavs vara betydligt högre än i t ex Skeda Udde. Vidare framkom en önskan om större tomter, för att kunna få mer rymd och möjlighet att bygga större hus. En önskan framfördes även att realisera den cykelväg som finns med i kommunens översiktsplan till Lillsjöns kommunala badplats.

Aktivitet	Bild	Reflektioner
2. Förskolan		Andra stoppet gjordes vid förskolan. Det framkom att barngrupperna är stora och att det finns ett större behov av barnomsorgsplatser på orten. Flera föräldrar får idag skjutsa sina barn till andra områden för att lösa barnomsorgen. Det uttrycktes även att det är svårt att rekrytera personal till förskolan. Möjligen skulle fler lägenheter göra att det blev mer attraktivt att bo och verka i Nykil.
3. Ej skötta markytor		Runt förskolan, idrottshallen och bollplanen/rinken växer lokor. Det uttrycktes oro för att dessa kanske tillhör den giftiga arten. Den centrala frågan var vem som ansvarar för skötseln av de olika markytorna.
4. Fotbollsplan och ishockeyrink		Vid nästa stopp diskuterades underhållet av bollplanen och rinken. De boende har tagit på sig ansvaret att spola isen om vintrarna men klarar inte större underhåll som t ex att åtgärda hål i asfalten. Ansvarsfördelningen av skötsel och underhåll beskrivs som otydlig.

Aktivitet	Bild	Reflektioner
5. Idrottshall		Idrottshallen i Nykil fick lovord och ansågs tillräcklig för de behov som idag finns. Exempel på aktiviteter i hallen är gymnastik för barn respektive vuxna, innebandy, dans, basket och yoga.
6. Affären	 	Nästa stopp på promenaden gjordes vid affären. Några betonade hur viktigt det är att ha en sådan och hur god service nuvarande handlare ger. Affären är idag ombud för apotek Systembolaget och Svenska spel. Det går också att få ut mindre kontanter på kontokort. Servicen skulle också kunna utökas med paketutlämning, som tidigare har funnits. Här framfördes en miljöaspekt i det onödiga att behöva ta bilen för att hämta paket på två olika ställen (DHL/Schenker i Skeda Udde respektive Postens paket i Ryd). Allmänt sågs affären som en samlingspunkt och idéer om en enklare utbyggnad för caféverksamhet diskuterades. Även frågan om möjligheten att bygga ett kontorshotell togs upp.
7. Gamla skolan/ hyresbostäder		Bredvid affären ligger Nykils ”gamla skola”, vilken idag innehåller hyreslägenheter. De boende berättade att samtliga lägenheter är uthyrda. Behovet av fler hyreslägenheter lyftes fram på nytt.

Aktivitet	Bild	Reflektioner
8. Fritids- verksamhet		Sista stoppet gjordes vid församlingshemmet där fritidsverksamhet bedrivs för barn och unga. Utbudet av fritidsaktiviteter för <i>äldre</i> barn och unga saknas emellertid. Viss skadegörelse har förekommit på orten. Ett café vid affären skulle eventuellt kunna bidra till att förbättra situationen. Ett annat önskemål var att kunna färdigställa en planerad BMX-bana.
Avslutning		Efter promenaden samlades alla åter i Eklundens servicehus. En känsla som beskrevs av en boende, var att det är svårt att nå fram till kommunen med önskemål om kommunala insatser. Ett förslag var att kommunen skulle anslå en summa pengar till Nykil och låta invånarna själva hantera dem utifrån de behov som kändes mest akuta. Förslaget ledde vidare till "exemplet Ulrika" där man har åstadkommit mycket med hjälp av "LEADER" – pengar. En ansökan kan emellertid vara komplicerad och man behöver ta hjälp av LEADER-anställd för detta (http://www.leaderfolkungaland.se/kontakt/) Ett exempel på samverkan med kommunen hämtades från Vikingstad och Vreta kloster, där man i båda fallen skapat ett slags "råd", bestående av personer från orten, som på två olika sätt samarbetar med respektive geografiska utskott. Nykilborna uppmanades att bilda ett nätverk mellan de olika föreningar som finns och söka samarbete med geografiska utskottet väst.

**Rebecka
samman-
fattar**



Rebecka Hovenberg (MP) gjorde en sammanfattning av de synpunkter/frågor som framkommit under promenaden:

1. Varför bebyggs inte den planlagda markytan bredvid förskolan? Fler mindre lägenheter behövs, både för ortsbor men även för att locka t ex studenter och personal på Mjärdevi/ universitetet. Kan busslinje inrättas dit? En annan fråga som togs upp var: Är cykelvägen till Lillsjöns kommunala badplats möjlig att realisera?
2. Förskolan behöver fler platser och mer personal.
3. Markskötsel vid förskolan/ bollplanen/rinken/hallen fungerar inte bra. Vem ansvarar för denna?
4. Skötsel och underhåll av bollplaner/rinken behöver klaras ut. Vem ansvarar för vad?
5. Idrottshallen fungerar bra.
6. Postombud/paketutlämning behöver kopplas till butiken. Kan man bygga ett företagshotell i anslutning till affären?
7. De lägenheter som finns i Nykil är uthyrda. Fler behövs.
8. Visst stöd till fritidsverksamhet t ex för färdigställande av BMX-bana behövs.